

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ
CASH SERVICES COMPANY

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ЗА 2018 ГОДИНА

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 година

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	40
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	40
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	41
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	41
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	42
8. ДРУГИ РАЗХОДИ	42
9. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	42
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	42
11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	44
12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	45
13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	45
14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	46
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	47
16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	48
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	48
18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	49
19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	50
20. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	53
21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	54
22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	54
23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	55
24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	55
25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	57
26. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	64
27. ЕФЕКТИ ОТ ПЪРВОНАЧАЛНО ПРИЛАГАНЕ НА МСФО 9	64
28. ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА МСФО 16 Лизинг	66

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД

за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

	Приложения	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Приходи от договори с клиенти	3	6 854	6 730
Други приходи от дейността, нетно	4	52	44
Разходи за материали	5	(366)	(426)
Разходи за външни услуги	6	(1 460)	(1 396)
Разходи за персонала	7	(3 045)	(3 018)
Разходи за амортизация	11,12	(1 057)	(1 122)
Други разходи за дейността	8	(27)	(33)
Печалба от оперативна дейност		951	779
Приходи от лихви	9	2	23
Финансови приходи/(разходи), нетно		2	23
Печалба преди данък върху печалбата		953	802
Разход за данък върху печалбата	10	(95)	(79)
Нетна печалба за годината		858	723
Други компоненти на всеобхватния доход:			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	19	(23)	(12)
Данък върху дохода, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани		-	-
		(23)	(12)
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	10	(23)	(12)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		835	711

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
 към 31 декември 2018 година

	Приложения	31 декември 2018 BGN'000	31 декември 2017 BGN'000
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	11	6 236	6 165
Нематериални активи	12	383	482
		<u>6 619</u>	<u>6 647</u>
Текущи активи			
Материални запаси	13	301	229
Вземания от свързани лица	14	545	505
Търговски вземания	15	227	190
Други вземания и предплатени разходи	16	116	126
Парични средства и парични еквиваленти	17	6 654	6 559
		<u>7 843</u>	<u>7 609</u>
ОБЩО АКТИВИ		<u>14 462</u>	<u>14 256</u>
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		12 500	12 500
Резерви		446	374
Неразпределена печалба		837	712
	18	<u>13 783</u>	<u>13 586</u>
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Задължения към персонала при пенсиониране	19	164	149
Пасиви по отсрочени данъци	20	70	71
		<u>234</u>	<u>220</u>
Текущи задължения			
Търговски задължения	21	50	69
Задължения към персонала и за социално осигуряване	23	270	356
Задължения за данъци	24	125	25
		<u>445</u>	<u>450</u>
ОБЩО ПАСИВИ		<u>679</u>	<u>670</u>
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		<u>14 462</u>	<u>14 256</u>

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовия отчет на страници от 1 до 68 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан от негово име на 4 февруари 2019 г. от :

Изпълнителен директор:

 Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

 Емилия Бошнакова

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

	Приложения	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления от клиенти		8 252	8 285
Плащания на доставчици		(2 437)	(2 383)
Плащания на персонала и за социално осигуряване		(3 170)	(2 916)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)		(812)	(989)
Платени данъци върху печалбата		(83)	(77)
Получени лихви по срочни депозити		7	31
Платени банкови такси		(8)	(7)
Други постъпления/(плащания), нето		8	(5)
Нетни парични потоци от оперативната дейност		1 757	1 939
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Покупки на имоти, машини и оборудване		(1 042)	(745)
Покупки на нематериални активи		(22)	(125)
Постъпления от продажба на имоти, машини и оборудване		44	-
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност		(1 020)	(870)
Парични потоци от финансова дейност			
Изплатени дивиденди		(638)	(956)
Нетни парични потоци, използвани във финансова дейност		(638)	(956)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти		99	113
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	17	6 555	6 442
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	17	6 654	6 555

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

05/02/2019

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

	Приложения	Основен акционерен капитал BGN'000	Законови резерви BGN'000	Неразпределена печалба BGN'000	Общо собствен капитал BGN'000
Салдо на 1 януари 2017 година	18	12 500	266	1 065	13 831
Промени в собствения капитал за 2017 година					
Разпределение на печалбата:		-	108	(1 064)	(956)
за дивиденди		-	-	(956)	(956)
за резерви		-	108	(108)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:		-	-	711	711
нетна печалба за годината		-	-	723	723
други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	(12)	(12)
Салдо на 31 декември 2017 година	18	12 500	374	712	13 586
Промени в собствения капитал за 2018 година					
Разпределение на печалбата:		-	72	(710)	(638)
за дивиденди		-	-	(638)	(638)
за резерви		-	72	(72)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:		-	-	835	835
нетна печалба за годината		-	-	858	858
други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	(23)	(23)
Салдо на 31 декември 2018 година	18	12 500	446	837	13 783

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

05/02/2019

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Дружество за касови услуги АД е търговско дружество, учредено през 2007 г. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Иван Хаджийски“ № 16. Съдебната регистрация на дружеството е от 2007 г., Решение № 9568 / 2007 г. по описа на Софийски градски съд. Последните промени вписани в Агенция по вписванията – търговски регистър са направени на 04.08.2017 г., с които е променен състава на Съвета на директорите.

1.1. Собственост и управление

Дружество за касови услуги АД (дружеството) е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. регистрираният акционерен капитал е разпределен, както следва:

	%
БНБ	20
Обединена българска банка АД	20
УниКредит Булбанк АД	20
Банка ДСК ЕАД	20
Райфайзенбанк (България) ЕАД	20
	<hr/>
	100

Дружеството има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от седем члена, чийто състав към 31.12.2018 г. е:

- Калин Христов – Председател;
- Емил Христов – Заместник - председател;
- Цветанка Минчева;
- Ивайло Матеев;
- Недялко Михайлов;
- Ирина Марцева;
- Любен Иванов.

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Любен Иванов.

Към 31.12.2018 г. общият брой на персонала в дружеството е 144 служители (31.12.2017 г.: 155 служители). Към 31.12.2018 г. средносписъчният брой на персонала в дружеството е 144 служители (31.12.2017 г.: 155 служители).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- приемане, обработка и съхранение на ценни пратки с банкноти и монети;
- услуги по мониторинг и управление на АТМ устройства, в т.ч. следене на наличности и съпътстващи услуги;
- услуги по размяна на банкноти и монети;

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

- други съпътстващи основната дейност услуги.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2015 – 2018 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2015	2016	2017	2018
БВП в млн. лева	88,575	94,130	101,043	107,987
Реален растеж на БВП	3.5%	3.9%	3.8%	3.2%
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-0.5%	1.8%	2.3%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.76	1.77	1.73	1.66
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.80	1.86	1.65	1.72
Основен лихвен процент в края на годината	0.01	0.00	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.0%	8.0%	7.1%	6.1%
Кредитен рейтинг на Р България по Standard&Poors (дългосрочен)	BB+	BB+	BB+	BBB-
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's (дългосрочен)	Baa2	Baa2	Baa2	Baa2
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB-	BBB

* Прогноза на БНБ за 2018 г., изготвена към 21 декември 2018 г. източник: БНБ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Дружество за касови услуги АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2017 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение – счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, *практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г. за предприятията в Република България*, са направени промени в счетоводната политика на дружеството относно

принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: приходи от договори с клиенти и финансови инструменти:

- МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на разработване на новия стандарт е преминал през три фази и е покрил следния обхват от основни методологически въпроси: 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; 2. Счетоводно отчитане на хеджирането; и 3. Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно, отново в цялост, през м.юли 2014 г. 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация и подход за оценка, вкл. хибридните договори, като запазва почти изцяло правилата на МСС 39 за признаване и отписване на финансовите активи и пасиви. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. На тази основа се определят двете основни категории последващи оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила довеждат до промени основно в отчитането на финансови активи от типа на дългови инструменти и на финансови пасиви, приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е категорията „с последваща оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход”, в която могат да попаднат при наличието на определени условия някои дългови и капиталови инструменти. 2. Счетоводно отчитане на хеджирането – в стандарта е включена нова глава, с която се въвежда нов по-облекчен подход и респ. модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по икономическо хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в

частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност (собствен кредитен риск) на дружеството, този ефект да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. 3. Методология на определяне на обезценката – промяната е кардинална и въвежда приложението на концепцията и подхода на „очаквана загуба“. Съгласно този подход всички очаквани загуби на един финансов актив по амортизирана стойност се признават по-рано, като се прилага обичайно модела на трите етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрystalизирането на събитие за неизпълнение, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапа са: а. при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период, б. при завишен кредитен риск - за целия живот на актива; и съответно – в. при настъпването на неизпълнение – на фактическата обезценка. Този модел определя и правилата как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент при признаването на лихвения приход. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, също се определя и измерва като се прилага методологията както при финансовите активи по амортизирана стойност. За търговските вземания, вземанията по лизинг и активите по договори с клиенти стандартът допуска използването на опростен модел за изчисляване на обезценката им, но се запазва и при него концепцията за „очаквани загуби“. *Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не прекласифицира и преизчислява сравнителните данни (Приложение №2.2).* Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика, въвеждайки нова концепция относно класификацията на финансовите активи на дружеството под формата на вземанията от свързани лица, търговските вземания, паричните средства, както и за определяне на тяхната провизия за обезценка от кредитни загуби. Тези промени, обаче, не са оказали съществен ефект върху стойностите на финансовите активи и пасивите при приложението на стандарта за първи път към 01.01.2018 г. (Приложение № 27).

- МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). *Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди.*

- МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов стандарт за признаване и оценяване на приходите на предприятията от всички видове браншове. Той въвежда нова концепция и на тази основа цялостен комплекс от нови принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с клиенти. Стандартът изцяло подменя действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещата концепция на новия стандарт е в създаването на модел от 5 стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението за изпълнение на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги – отграничаемостта им от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на видовете променливи компоненти в цената, вкл. финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база индивидуалната продажна цена на всеки компонент (стока/услуга); и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Въведени са правила и критерии (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензии. Въвеждането на този стандарт обичайно довежда до по-съществени промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно

приложение, от началото на текущия отчетен период (2018 г.), с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика, въвеждайки нова концепция и модел за анализ и оценка на договорите с клиенти, съответно и за подход на определяне на размера и момента на признаване на приходите от сделки с клиенти. Тези промени, обаче, не са оказали съществен ефект върху оценката и класификацията на отворените договори с клиенти, респ. на признатите приходи при приложението на стандарта за първи път към 01.01.2018 г., доколкото няма промяна в бизнес модела, нито промяна във времевия хоризонт на прехвърляне на контрола към клиента от оказваните от дружеството услуги или отчитането на продажбите на стоки. *Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 15 и да не преизчислява сравнителните данни (Приложение №2.4).*

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции:

- МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на транзакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тези промени уточняват три основни въпроса: (а) третирането на условията и ефектите, свързани с придобиване на безусловни права при оценката и отчитането на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; (б) подход за класификация на споразуменията за плащане на базата на акции с елементи на нетен сетълмент за целите на удържане на личен данък на лицата от самото предприятие (под формата на инструменти на собствения капитал) – въвеждане на изключение от общото правило за постигане на практическо улеснение тези транзакции да се класифицират така, както биха се отчели без опцията за нетен сетълмент; и (в) ново правило за отчитане при модификации на условията на транзакции за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства към акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал.

- МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с необходимостта от синхронизиране на отчитането при дружества, които издават застрахователни договори и които попадат и в обхвата на МСФО 9, но преди въвеждането на предстоящия МСФО 17. Тя установява две опции на подход – подход на покриване и подход на временно отсрочване (при определени условия) на МСФО 9. И двете опции са валидни до влизането в сила на новия МСФО 17. Той не е приложим за дейността на дружеството.
- Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) отменяне на някои изключения за прилагане на МСФО 1 по отношение на МСФО 7, МСС 19 и МСФО 10; и б) изборът на фондове за рисков капитал или други подобни предприятия относно оценката на техните участия в асоциирани или съвместни дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата следва да бъде правен на ниво индивидуална инвестиция в асоциирано или съвместно дружество, при първоначалното ѝ признаване (МСС 28).
- МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с предоставяне на допълнително пояснение относно условията и критериите, които допускат трансфер на имоти, вкл. такива в процес на изграждане и/или реконструкция и преустройство, към и от категория „инвестиционни имоти“. Такива трансфери са допустими, само когато са изпълнени или респ. когато вече не са изпълнени критериите и дефиницията за инвестиционни имоти и когато са налице доказателства за смяната в употребата им. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна. Промяната може да се прилага перспективно или ретроспективно, при спазването на определените с промяната правила.
- КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., прието от ЕК). Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда

валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкувание може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път то се прилага. Ръководството е направило проучване и е определило, че това разяснение не би засегнало операциите на дружеството, доколкото неговите търговски сделки са деноминирани изцяло в лева и/или в евро.

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2018 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството за следващи периоди, а именно:

- МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки най-вече при лизингополучателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17. а) При лизингополучателите водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга – за всички лизингови договори с реална продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване“, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществена промяна спрямо текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите няма да има съществени промени в отчетната практика и те ще продължат да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят

основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на част от договорите за оперативен лизинг, по които дружеството е лизингополучател. Ефектите от направените от него анализи и предварителни преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение №28. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни.

- КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК). Това разяснение дава насоки за счетоводното третиране и отчитане на данъците върху дохода по МСС12, когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции, асоциирани с несигурности по данъци. Разяснението покрива следните въпроси: а) дали предприятието да преценява отделно несигурности по данъчното третиране; б) допусканията, които предприятието прави за проверка и оценка на данъчното третиране от данъчните власти; в) как предприятието определя данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити; г) как предприятието преценява и третира промените във фактите и обстоятелствата; и д) подходът на предприятието дали ще преценява отделните несигурности на данъчното третиране поотделно или в комбинация с други. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на дружеството.
- Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не са приети от ЕК). Тези промени включват преработени дефиниции за „актив“ и „пасив“, както и нови насоки за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване. Промените в Концептуалната рамка са съпроводени с изменения в някои препратки към нея в Международните стандарти за финансово отчитане, в т.ч. МСФО 2, МСФО 3, МСФО 6, МСФО 14, МСС 1, МСС 8, МСС 34, МСС 37, МСС 38, КРМСФО 12, КРМСФО 19, КРМСФО 20, КРМСФО 22 и ПКР 32. Част от препратките насочват към коя версия на Концептуалната рамка следва се отнасят изявленията в посочените стандарти (рамката на КМСС, приета от СМСС през 2001 г., рамката на СМСС от 2010 г. или новата ревизирана рамка от 2018 г.), други изрично посочват, че дефинициите в стандарта не са актуализирани в съответствие с

новите изменения в рамката. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на дружеството.

- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г – не са приети от ЕК). Тези промени касаят прецизиране определението за „същественост“, посочено в двата стандарта. Според тях новото определение за същественост е: „информацията е съществена, ако пропусната, представена неточно или прикрита, би могло в разумна степен да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на финансовите отчети с обща цел, които предоставят финансова информация за дадено отчетно предприятие“. Налице са три нови аспекта от определението, които следва да бъдат отбелязани: а) ”прикриване” – настоящото определение се фокусира само върху пропускане и неточно представяне. Заключение на СМСС е, че прикриването на съществена информация може да има същия ефект като пропускане на съществена информация; б) „очакване в разумна степен да се повлияе на решенията на основните потребители” – настоящото определение се отнася до „би могло да повлияе“, което според СМСС може да се приеме, че се изисква твърде много информация, тъй като почти всичко „би могло да повлияе” върху решенията на някои потребители, дори вероятността да е минимална; и в) ”основни потребители” – настоящото определение се отнася само до „потребители”, което според СМСС може да бъде прието твърде широко, т.е. да се вземат предвид всички възможни ползватели на финансовите отчети, когато се решава каква информация да се оповести. Също така, посочват се изрично пет начина за прикриване на съществена информация: а) използване на език за съществен елемент, който е уклончив или неясен; б) информация за съществен елемент, сделка или събитие, която е разпръсната на различни места във финансовите отчети; в) несходни елементи, сделки и събития, по същество, които неподходящо са представени съвкупно; г) сходни елементи, сделки и събития, които неподходящо са представени самостоятелно; и д) съществена информация е скрита чрез несъществена информация до такава степен, че става неясно коя информация е съществена. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на дружеството.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1

януари 2018 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството:

- МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., не е приет от ЕК).
- МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК).
- МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. не е приет от ЕК).
- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС).
- Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не са приети от ЕК).
- МСС 19 (променен) – Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не е приет от ЕК).
- МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК).

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева (BGN '000), освен ако изрично не е указано друго.

Финансовите отчети са изготвени на база на историческата цена.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условията на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.18 и в приложенията към съответните активи и пасиви, респ. приходи и разходи.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година (период).

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Международните стандарти за финансово отчитане предоставят възможност за изключение от това правило при представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* и МСФО 9 *Финансови инструменти*. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* дружеството е приложило изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* и МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* е довело до промени в концепциите, класификациите и моделите, заложиени в счетоводните политики, но те не са наложили съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признание и Оценяване (отменен)*, МСФО 7 *Финансови Инструменти: Оповестяване*, МСС 18 *Приходи (отменен)* и МСС 11 *Договори за строителство (отменен)* и свързаните с тях разяснения.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третират в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи.

2.4. Приходи

2.4.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

2.4.1.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на дружеството са от следните дейности:

- приемане, обработка и съхранение на ценни пратки с банкноти и монети;
- услуги по мониторинг и управление на ATM устройства, в т.ч. следене наличности и съпътстващи услуги;
- услуги по размяна на банкноти и монети;
- други съпътстващи основната дейност услуги.

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той: а. има търговска същност и мотив, б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят, в. правата на всяка страна и г. условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и д. съществува вероятност възнаграждението, на което дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на дружеството.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато: а. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б. дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или в. когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничени (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

2.4.1.2. Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени“.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това: *а)* модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; *б)* модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; *в)* модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което уредено частично.

2.4.1.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в дружеството, са основно от приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на ATM устройства и техническа поддръжка. Като цяло дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно дружеството контролира стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от дружеството услуги включват: основно от приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на АТМ устройства и техническа поддръжка.

При продажба на услугите по приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на АТМ устройства и техническа поддръжка, контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне, отразявайки начина на предоставяне и респ. консумация на услугите. Приходите от продажби се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите, получени от дейността на предприятието в хода на изпълнение на тези дейности.

Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на дружеството (етап на завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) дружеството използва метода „обем на извършената работа“.

Оценките за приходите, разходите и/или степента на напредък към завършване се преразглеждат, ако обстоятелствата се променят и/или настъпят нови такива. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и/или разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

Приходи от продажби на стоки

Дружеството продава стоки, които включват обичайно възмпоменателни монети и ценности с инвестиционно предназначение за крайният клиент. При продажба контролът върху стоката се прехвърли към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоката и собствеността върху нея на клиента.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно единна тарифа на дружеството за оказваните услуги.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват:

Неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на дружеството. Променливите възнаграждения под формата на неустойки се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на дружеството показва, че исторически то спазва изискванията по договорите с клиенти и обичайно не се налага да признава задължения за неустойки. Получаването на променливите възнаграждения под формата на неустойки, дължими от

клиента, зависи от действията на клиента. Поради това те се включват като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена.

Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. В края на всеки отчетен период дружеството преразглежда направените преценки и актуализира цена на сделките, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства.

Съществен финансов компонент

Обичайно при сделките с клиенти не се предвижда съществен финансиращ елемент. Като такъв е определен срок на отсрочено плащане от клиента, респ. авансово плащане към дружеството за период, по-дълъг от 365 дни. Обичайният кредитен период към клиентите е 30 дни.

В определени случаи дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти и се оповестяват отделно.

2.4.1.4. Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договори с клиенти дружеството отчита:

- допълнителните и пряко обвързани разходи, които то поема при сключване на договор с клиент и които очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (*разходи за получаване на договор с клиент*) и
- разходите, които то поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (*разходи за изпълнението на такива договори*).

Дружеството не поема каквито и да било пряко обвързвани и зависими разходи за получаване на договори с клиенти, както и преки специфични разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

2.4.1.5. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят на отделен ред към текущите и нетекущите активи и пасиви в отчета за финансовото състояние и се оповестяват отделно. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договори с клиенти се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка към „други разходи за дейността“.

2.4.2. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминат у купувача, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента. Аналогично е признаването и при продажба на други материални активи.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените услуги и стоки, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и работи.

2.5. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки.

Признаване на приходи от лихви

2.5.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

2.5.2. Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 година

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи.

2.6. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Банковите такси за обслужване на разплащателните сметки се третираат като разходи за дейността.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност) намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване дълготрайните материални активи се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на машините, оборудването и транспортните средства. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 25 г.
- машини и специализирано оборудване - 3 г. – 12 г.;
- транспортни средства - 5 г. – 6.7 г.;
- стопански инвентар – 6.7 г. – 10 г.
- подобрения на наети сгради – 6.7 г.

Определеният срок на годност на машините и оборудването се преразглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно (Приложение № 2.18. и № 11).

Обезценка на активи

Балансовите стойности на машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходите по продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на

активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "имоти, машини и оборудване" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към "други приходи/ (загуби) от дейността" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот между 5 и 8 години. Определеният срок на годност на нематериалните активи се преразглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубата от обезценка, като разлика до възстановимата стойност, се признава веднага в периода на установяване в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "нематериалните активи" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно в "други приходи/ (загуби) от дейността" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт (материал) в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.10. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника .

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупената обезценка за очаквани кредитни загуби. (*Приложение № 2.18 Финансови инструменти*).

Обезценка

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО9.

Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи за дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 година

Обезценката на търговски вземания се оценява на базата на модела на понесени загуби. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност.

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

2.11. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаемиза дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита (*Приложение № 2.18 Финансови инструменти*).

Последващо оценяване

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за реално понесени кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви от депозити в банки се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност;
- начислените непадежирали лихви по депозити не са третираны като парични средства и еквиваленти;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред "платени данъци", а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред "плащания към доставчици" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.12. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е

предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за дружеството, а последващо – по амортизирана стойност (Приложение № 2.18 Финансови инструменти).

2.13. Лизинг

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.14. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Р България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното

получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респ. изменението в стойността им, - в отчета за всеобхватния доход като а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникват, и представят в текущата печалба или загуба, по статия "разходи за персонал", а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват „актюерски печалби и загуби“, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, дружеството извършва приблизителна преценка, основана на актюерски тип изчисления, като обичайно назначава сертифицирани актюери, които да издадат доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозираните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища близки до или равни на тези по държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, деноминирани в български лева, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.15. Акционерен капитал и резерви

Дружество за касови услуги АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Неразпределената печалба включва и ефектите от последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи.

2.16. Данъци върху печалбата

Текущи данъци

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2018 г. е 10 % (2017 г.: данъчна ставка – 10%).

Отсрочени данъци

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглеждат на всяка дата на финансовия отчет и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки, по които се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31.12.2018 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка, валидна и за 2018 г., която е в размер на 10% (31.12.2017 г.: 10%).

2.17. Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Дружеството притежава обичайно такива активи и пасиви, които изискват оповестяване по справедлива стойност на повтаряща се база – *търговски и други вземания, и търговски и други задължения*.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници към датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и

- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедлива стойност Ниво 3.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, дружеството групира съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.18. Финансови инструменти

2.18.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 и издадената фактура (*Приложение № 2.4.*).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да породят парични потоци, които представляват "само

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на дружеството включват: парични средства и еквиваленти в банки и търговски вземания, вкл. от свързани лица, представени на следните позиции в отчета за финансово състояние: Парични средства и парични еквиваленти, Вземания от свързани лица и Търговски вземания.

Отписване

Финансов актив се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него

Когато дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага “трестепенен” модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при

неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания* дружеството е избрало и прилага опростен подход на база матрица за проценти за очаквани кредитни загуби и миграционни коефициенти, и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството е разработило и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена корелационна връзка с процента на кредитните загуби.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като: такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски или други задължения, или като деривативи, определени като хеджингови инструменти в ефективен хедж, когато е уместно.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, дружеството оценява привлечените средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват

неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
 - обичайната дейност,
 - в случай на неизпълнение/просрочие, и
 - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на

текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

2.18.1. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в категорията "кредити и вземания" вкл. паричните средства и паричните еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на датата на търгуване – датата, на която то се е обвързало (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние. Лихвеният доход по вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 12 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към "други разходи за дейността".

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват обичайно задължения към доставчици и към други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.11).

2.19. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.19.1. Полезен живот на дълготрайни активи

Ръководството на дружеството определя очаквания полезен живот и метода на амортизация на основните за бизнеса на дружеството дълготрайни активи съобразно преценката му за жизнения цикъл на актива в дружеството и намеренията за тяхната експлоатация. Тази преценка може да бъде променена в бъдеще в резултат на промени в очакваното използване на активите от дружеството.

Към 31.12.2018 г. ръководството на дружеството е извършило цялостен преглед на оставащия полезен живот на машините и оборудването, с които изпълнява своята дейност и е установило разлики спрямо бъдещите очаквания за срока на употреба на определена част от активите. Основна причина на направените допускания за удължаване или редуциране на полезния живот на активите, са физическо и техническо състояние и бъдещите планове и за тяхното използване, отразени през бюджетирани показатели към 31.12.2018 г.

В резултат на прегледа на ръководството, считано от 01.01.2019 г. е направена корекция в оставащия полезен живот на част от активите на дружеството. При направените допускания и предположения за промяна в полезния живот на машините и оборудването, разходите за амортизация, които биха били признати в текущия финансов резултат за следващата 2019 година биха били с около 27 х.лв. по-малко спрямо тези, отчетени по сега действащите, до 31.12.2018 г. норми на полезен живот.

2.19.2. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за дружеството.

В резултат на направените изчисления е отчетено задължение за дългосрочни доходи на персонала в размер на 164 х.лв. (31.12.2017 г.: 149 х.лв.) (Приложение № 19).

2.19.3. Изчисление на очаквани кредитни загуби за търговски вземания

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (търговски вземания и парични средства и еквиваленти) е област, която изисква редица важни преценки: а) избор на подходящи модели за измерване на очакваните кредитни загуби, б) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли),

в) съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби), г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби. (Приложение № 25 Управление на финансовия риск).

На база на направените анализи за историческото поведение на търговските вземания през последните три години, които показват 100% събираемост в рамките на 30-45 дни, както и за корелация на поведението на вземанията и ключови макропоказатели, както и на прогнозите за 2019 г., ръководството е определило, че очакваните кредитни загуби за търговските вземания, вкл. от свързани лица, се доближават до нула. При паричните средства и еквиваленти резултатите от анализите са аналогични, базирайки се на рейтингите на обслужващите банки и рефериращите на тях PD.

На това основание дружеството не е признало провизия за обезценки за очаквани кредитни загуби както към 01.01.2018 г., така и към 31.12.2018 г.

Приблизителни оценки до 31 декември 2017 г.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчетен период. Към 31.12.2017 г. ръководството на дружеството е направило преглед и анализ за обезценка на *търговските вземания по продажби от свързани предприятия* и счита, че не съществува несигурност относно събираемостта им, нито промяна в кредитния риск на *клиентите-свързани лица* и средата, в която оперират.

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

3.1. Информация за видовете приходи

Приходите от договори с клиенти за 2018 г. са от продажби на услуги на вътрешен пазар и са в размер на 6,854 х.лв. (2017 г.: приходи 6,730 х.лв.). Те включват приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на ATM устройства и техническа поддръжка.

3.2. Салда по договори с клиенти

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Търговски вземания от свързани лица (Приложение № 14)	545	505
Търговски вземания (Приложение № 15)	227	190

Увеличението на търговските вземания, включително тези от свързани лица, е свързано с увеличение на обема предоставени услуги.

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Наеми	34	34
Печалба от продажба на материални запаси	7	8
<i>Приходи от продажба на стоки и материали</i>	<u>119</u>	<u>87</u>
<i>Отчетна стойност на продадените стоки и материали</i>	(112)	(79)
Печалба от продажба на дълготрайни материални активи	8	-
<i>Приходи от продажба на дълготрайни материални активи</i>	<u>44</u>	-
<i>Отчетна стойност на продадените дълготрайни материални активи</i>	(36)	-
Други	3	2
	<u><u>52</u></u>	<u><u>44</u></u>

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	178	231
Електроенергия	70	68
Резервни части	33	37
Канцеларски материали	29	29
Хигиенни материали	16	18
Стопански инвентар под праг на същественост	13	9
Горива и смазочни материали	9	10
Консумативи	5	4
Рекламни материали	4	4
Други	9	16
	366	426

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Охрана	460	383
Наеми на имоти, машини и оборудване	196	163
Транспорт	167	195
Телекомуникационни и пощенски услуги	133	130
Поддръжка на програмни продукти	130	232
Текуща поддръжка и ремонт на имоти, машини и оборудване	116	81
Застраховки	113	105
Данъци и такси	28	28
Консултантски и юридически услуги	26	19
Почистване	25	-
Трудова медицина	24	25
Абонамент	18	19
Банкови такси за обслужване на текущи сметки	8	7
Обучение	7	2
Други	9	7
	1,460	1,396

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Текущи възнаграждения	2,574	2,567
Вноски по социалното осигуряване	420	391
Социални придобивки и надбавки	6	7
Начислени суми за неползвани платени отпуски	21	28
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	3	3
Начислени провизии за дългосрочни задължения на персонала (<i>Приложение № 19</i>)	21	22
	3,045	3,018

8. ДРУГИ РАЗХОДИ

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Представителни мероприятия	13	17
Командировки	13	16
Други	1	-
	27	33

9. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ

Приходите от лихви са в размер на 2 х.лв. (2017 г.: 23 х.лв.) и включват лихви по депозитни сметки.

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

Отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	965	776
Текущ разход за данъци върху печалбата за годината - 10% (2017 г.: 10%)	(96)	(77)
<i>Отсрочени данъци върху печалбата</i>		
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики (<i>Приложение № 20</i>)	1	(2)
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(95)	(79)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

<i>Равнение на разхода за данък върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат за годината</i>	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Счетоводна печалба за годината	953	802
Данъци върху печалбата - 10% (2017 г.: 10%)	(95)	(79)
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(95)	(79)

Данъчните ефекти, свързани с другите компоненти на всеобхватния доход са както следва:

	2018 BGN '000			2017 BGN '000		
	Стойност преди данък	Икономия от/ (Разходи за) данъци	Стойност нетно от данък	Стойност преди данък	Икономия от/ (Разходи за) данъци	Стойност нетно от данък
Компоненти, които няма да бъдат реклафицирани в печалбата или загубата						
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи (Приложение № 19)	(23)	-	(23)	(12)	-	(12)
Компоненти, които могат да бъдат реклафицирани в печалбата или загубата	-	-	-	-	-	-
Общо друг всеобхватен доход за годината	(23)	-	(23)	(12)	-	(12)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	<i>Земя и сгради</i>		<i>Машини съоръжения и оборудване</i>		<i>Други</i>		<i>Подобрения на наети сгради</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	3,327	3,327	10,098	10,209	462	390	364	364	643	2	14,894	14,292
Придобити	-	-	969	28	20	73	-	-	54	643	1,043	744
Отписани	-	-	(302)	(141)	(1)	(1)	(98)	-	-	-	(401)	(142)
Трансфер	-	-	643	2	-	-	-	-	(643)	(2)	-	-
Салдо на 31 декември	3,327	3,327	11,408	10,098	481	462	266	364	54	643	15,536	14,894
Натрупана амортизация												
Салдо на 1 януари	967	858	7,034	6,296	364	347	364	363	-	-	8,729	7,864
Начислена амортизация за годината	110	109	807	879	19	18	-	1	-	-	936	1,007
Отписана амортизация	-	-	(266)	(141)	(1)	(1)	(98)	-	-	-	(365)	(142)
Трансфер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо на 31 декември	1,077	967	7,575	7,034	382	364	266	364	-	-	9,300	8,729
Балансова стойност на 31 декември	2,250	2,360	3,833	3,064	99	98	-	-	54	643	6,236	6,165
Балансова стойност на 1 януари	2,360	2,469	3,064	3,913	98	43	-	1	643	2	6,165	6,428

Към 31.12.2018 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 607 х.лв. (31.12.2017 г.: 607 х.лв.) и сгради с балансова стойност 1,643 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,753 х.лв.).

Към 31.12.2018 г. „активите в процес на придобиване” включват аванс за доставка на специализирани машини на стойност 54 х.лв. (31.12.2017 г.: машини и оборудване за 643 х.лв.).

Преглед за обезценка

В резултат на направения преглед към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. на имотите, машините и оборудването на дружеството ръководството е преценило, че не са настъпили условия за обезценка по смисъла на изискванията и правилата на МСС 36 Обезценка на активи. През 2018 г. и 2017 г. успоредно с този процес ръководството на дружеството е направило цялостен преглед на оставащия полезен живот на активите.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Други данни

Към 31.12.2018 г. в състава на имотите, машините и оборудването са включени активи, които са напълно амортизирани, но които продължават да се използват частично в стопанската дейност, с отчетна стойност 2,690 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,593 х.лв.). Ръководството е предприело действия по бракуването на напълно амортизираните активи съобразно вътрешните политики и правила и спрямо плановете за тяхното окончателно изваждане от употреба, доколкото са налице определени промени в инвестиционните намерения и планове на дружеството в средносрочен план.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството.

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти		В процес на придобиване		Общо	
	2018 BGN'000	2017 BGN'000	2018 BGN'000	2017 BGN'000	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Отчетна стойност						
Салдо на 1 януари	2,653	2,603	10	10	2,663	2,613
Придобити	22	125	-	-	22	125
Отписани	-	(75)	-	-	-	(75)
Трансфер между сметки	10	-	(10)	-	-	-
Салдо на 31 декември	2,685	2,653	-	10	2,685	2,663
Натрупана амортизация						
Салдо на 1 януари	2,181	2,141	-	-	2,181	2,141
Начислена амортизация за годината	121	115	-	-	121	115
Отписана амортизация	-	(75)	-	-	-	(75)
Салдо на 31 декември	2,302	2,181	-	-	2,302	2,181
Балансова стойност на 31 декември	383	472	-	10	383	482
Балансова стойност на 1 януари	472	462	10	10	482	472

Към 31.12.2018 г. няма „активи в процес на придобиване“ (31.12.2017 г.: аванси за програмни продукти в размер на 10 х.лв.).

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Основни материали	166	132
Резервни части	130	96
Стоки	5	1
	301	229

14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Акционери със значително влияние	542	489
Дружество в група с акционер със значително влияние	-	14
Дъщерно дружество на акционер със акционер със значително влияние	3	2
	545	505
	31.12.2018	31.12.2017
Вид	BGN '000	BGN '000
Търговски вземания по продажби	545	498
Предоставени аванси на доставчици	-	7
	545	505

Търговските вземания по продажби от свързани предприятия са от сделки по предоставени услуги. Те са левови, текущи и безлихвени. Обичайният кредитен период за уреждане на вземанията от свързани лица е до 30 дни.

Увеличението на търговските вземания от свързани лица през 2018 г. в размер на 47 х.лв. се дължи на увеличение в обема на предоставените услуги през декември 2018 г. спрямо декември 2017 г.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) вземания от свързани лица е до 30 дни. Към 31.12.2018 г. и 31.12.2017 г. дружеството няма просрочени вземания от свързани лица.

До 31 декември 2017 г. дружеството е прилагало подхода на реално понесените загуби при несъбираемост на база индивидуална оценка на търговските вземания от свързани лица.

За 2018 г. дружеството прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания от свързани лица, като изчислява очаквани загуби за целия срок на инструмента.

Политиката на дружеството определя ръководството текущо да наблюдава и преценява събираемостта на вземанията като анализира броят дни просрочие, експозицията на клиента – свързано лице (предприятие), възможностите за погасяване и взема решение относно наличието на фактори и обстоятелства за признаване и начисляване на обезценка.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. (01.01.2018 г.) ръководството на дружеството е направило преглед и анализ за обезценка на търговските вземания по продажби от свързани предприятия и счита, че продължават да са налице условията, които гарантират 100-процентовата им събираемост, както и че няма промяна в кредитния риск на клиентите-

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

свързани лица и средата, в която те оперират. (Приложение №2.19.3).

Към 31.12.2018 г. няма предоставени аванси на свързани лица (31.12.2017 г.: 7 х.лв. за доставка на стоки).

15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	227	188
Предоставени аванси за услуги	-	2
	227	190

Търговските вземания от клиенти са в размер на 227 х.лв. (31.12.2017 г.: 188 х.лв.) и са текущи, левови и безлихвени и са по повод оказани услуги. Дружеството е определило обичаен кредитен период от 30 дни.

Увеличението на търговските вземания през 2018 г. в размер на 39 х.лв. се дължи на увеличение в обема на предоставените услуги през декември 2018 г. спрямо декември 2017 г.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания е от 30 до 45 дни. Към 31.12.2018 г. и 31.12.2017 г. дружеството няма просрочени търговски вземания.

До 31 декември 2017 г. дружеството е прилагало подхода на реално понесените загуби при несъбираемост на база индивидуална оценка на търговските вземания.

За 2018 г. дружеството прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като измерва очаквани загуби за целия срок на инструмента (Приложение № 2.18).

Политиката на дружеството определя ръководството текущо да наблюдава и преценява събираемостта на вземанията като анализира броят дни просрочие, експозицията на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно наличието на фактори и обстоятелства за признаване и начисляване на обезценка.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. (01.01.2018 г.) ръководството на дружеството е направило преглед и анализ за обезценка на търговските вземания и счита, че продължават да са налице условията, които гарантират 100-процентовата им събираемост, както и че няма промяна в кредитния риск на клиентите и средата, в която те оперират. (Приложение №2.19.3).

16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Предплатени разходи	76	78
Гаранционен депозит	15	15
Други	25	33
	116	126

Предплатените разходи включват:

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Застраховки	39	35
Абонаменти	37	43
	76	78

В състава на другите вземания към 31.12.2018 г. са включени основно вземания по застрахователни премии в размер на 23 х.лв. (31.12.2017 г.: 31 х.лв.), които са напълно възстановени на дружеството до датата на одобрение за издаване на този финансов отчет.

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Парични средства в разплащателни сметки	6,212	1,193
Парични средства в каса	442	262
Депозити с оригинален матуритет до 5 месеца	-	500
Депозити с оригинален матуритет до 6 месеца	-	4,400
Депозити с оригинален матуритет до 7 месеца	-	200
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за паричните потоци:	6,654	6,555
Начислени, непадежирани лихви по банкови депозити	-	4
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за финансово състояние:	6,654	6,559

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Наличните към 31.12.2018 г. парични средства по текущи сметки на дружеството са изцяло в лева и са основно в банки-акционери със значително влияние, които са с добра репутация и стабилна ликвидност, и с непроменен кредитен рейтинг по Fitch A- и ВВВ-. На този рейтинг отговарят PD в много ниски нива, поради което ръководството на дружеството е определило, че изчислените очаквани кредитни загуби биха били несъществени, и не е признало провизия за обезценка нито към 31.12.2018 г, нито към 01.01.2018 г. (Приложение №2.19.3)

Предоставените депозити към 31.12.2017 г. са с оригинален матуритет от 5 до 7 месеца. Те имат инвестиционно предназначение, но дружеството има текущ свободен достъп до средствата, съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита, независимо от оригиналния срок /матуритет/ на съответния депозит и може да прави тегления без санкции извън загубата от лихва.

Договорените лихвени равнища на депозитите към 31.12.2017 г. са в диапазон от 0.15 % до 0.21 % годишно.

18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2018 г. регистрираният акционерен капитал на Дружество за касови услуги АД възлиза на 12,500 х. лв. (31.12.2017 г.: 12,500 х.лв.), разпределен в 12,500 броя акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка (31.12.2017 г.: 12,500 бр. акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка).

Резервите на дружеството са представени в таблицата по-долу:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Законови резерви	446	374
Неразпределена печалба	837	712
<i>в т.ч. резерв по пенсионни планове с дефинирани доходи (актюерски печалби и загуби) (Приложение № 19)</i>	<u>(101)</u>	<u>(78)</u>
	<u>1,283</u>	<u>1,086</u>

Законови резерви

Законовите резерви в размер на 446 х.лв. (31.12.2017 г.: 374 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и устава на дружеството (Приложение № 2.14).

Неразпределената печалба в размер на 837 х.лв (31.12.2017 г.: 712 х.лв.) включва **ефектите от последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи** - актюерски загуби в размер на 101 х.лв. (31.12.2017 г.: 78 х.лв.).

Движението на **неразпределената печалба** е както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	712	1,065
Нетна печалба за годината	858	723
Разпределение печалбата за:	(710)	(1,064)
<i>Дивиденди</i>	(638)	(956)
<i>законови резерви</i>	(72)	(108)
Последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи (Приложение № 19)	(23)	(12)
Салдо на 31 декември	837	712

19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на наетия персонал към края на отчетния период при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (Приложение № 2.13).

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	149	121
Разход за текущ стаж за годината	19	19
Разход за лихви за годината	2	3
Плащания през годината	(29)	(6)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	23	12
<i>Актюерски загуби, възникнали от корекции, дължащи се на опита</i>	19	2
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени във финансовите предположения</i>	4	10
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени в демографските предположения</i>	-	-
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	164	149

Начислените суми, признати в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране, са както следва:

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Разходи за текущ трудов стаж	19	19
Разходи за лихви	2	3
Компоненти на разходите по плановете с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	21	22
<i>Актюерски загуби, възникнали от корекции, дължащи се на опита</i>	19	2
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени във финансовите предположения</i>	4	10
Компоненти на разходите по плановете за дефинирани доходи признати в други компоненти на всеобхватния доход	23	12
	44	34

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. са направени следните ключови предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.00 % (2017 г.: 1.40 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещо ниво на работните заплати се базира на направените бюджети и на предоставената информация от ръководството на дружеството и е 1 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2017 г.: 1 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2015 г. – 2017 г. (2017 г.: 2014 г. – 2016 г.);

- темп на текучество – между 0% и 16% в зависимост от пет обособени възрастови групи (2017 г.: между 0% и 16% в зависимост от пет обособени възрастови групи).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;

- за лихвения – всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;

- за риска, свързан с дълголетие – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на очакваната продължителност на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател и

- за риска, свързан с нарастването на работните заплати – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението по плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения, представен по-долу се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени:

- ако дисконтовият процент е 0.5% по-висок (по-нисък), задължението по планове с дефинирани доходи би оказало намаление с 5 х.лв. (увеличение с 6 х.лв.) (2017 г.: ако дисконтовият процент е с 0.5% по-висок (по-нисък), задължението по планове с дефинирани доходи би оказало намаление с 5 х.лв. (увеличение с 5 х.лв.));

- ако очакваният ръст на заплатата се увеличи (понижи) с 0.5% задължението по планове с дефинирани доходи би оказало увеличение с 6 х.лв. (намаление с 5 х.лв.) (2017 г.: ако очакваният ръст на заплатата се увеличи с 0.5% задължението по планове с дефинирани доходи би оказало увеличение с 5 х.лв. (намаление с 5 х.лв.)).

Средната продължителност на задължението по плановете за дефинирани доходи към 31.12.2018 г. е 6.6 г. (31.12.2017 г.: 6.8 г.).

През следващите пет финансови години, дружеството очаква да изплати обезщетения при пенсиониране в размер на 113 х.лв., в т.ч. за 2019 г. в размер на 52 х.лв.

20. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	Временна разлика 31.12.2018 BGN '000	Данък 31.12.2018 BGN '000	Временна разлика 31.12.2017 BGN '000	Данък 31.12.2017 BGN '000
Имоти, машини и оборудване	843	(84)	965	(96)
Нематериални активи	18	(2)	1	-
Пасиви по отсрочени данъци	861	(86)	966	(96)
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	(97)	10	(181)	18
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	(63)	6	(71)	7
Активи по отсрочени данъци	(160)	16	(252)	25
Салдо на отсрочени данъци върху печалбата – активи/ (пасиви), нетно	701	(70)	714	(71)

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	Признати в печалбата или загубата		
	1 януари 2018 BGN '000	за годината BGN '000	31 декември 2018 BGN '000
Имоти, машини и оборудване	(96)	12	(84)
Нематериални активи	-	(2)	(2)
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	18	(8)	10
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	7	(1)	6
	(71)	(1)	(70)
Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	Признати в печалбата или загубата		
	1 януари 2017 BGN '000	за годината BGN '000	31 декември 2017 BGN '000
Имоти, машини и оборудване	(87)	(9)	(96)
Нематериални активи	3	(3)	-
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	5	2	7
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	10	8	18
	(69)	(2)	(71)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството е оценена вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще.

21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Задължения към доставчици	43	61
Задължения към свързани лица	5	-
Други	2	8
	<u>50</u>	<u>69</u>

Задълженията към доставчици и задълженията към свързани лица към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. са левови, текущи и безлихвени. Дружеството погасява своите задължения обичайно в рамките на 30 дни от възникването им, освен ако няма уговорен по-дълъг срок в зависимост от естеството на доставка.

22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	<u>206</u>	<u>286</u>
<i>текущи задължения</i>	174	254
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	32	32
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	<u>64</u>	<u>70</u>
<i>текущи задължения</i>	59	65
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	5	5
	<u>270</u>	<u>356</u>

23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Данък върху добавената стойност	93	6
Данъци върху доходите на физическите лица	16	16
Корпоративен данък	15	1
Други данъци	1	2
	125	25

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва: по ДДС последна проверка до 30.06.2010 г., по ЗКПО: 31.12.2007 г., по ЗДДФЛ и вноски по социалното осигуряване: към 31.08.2013 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата и лицата, с които Дружество за касови услуги АД има **отношения на свързаност** са:

Свързани лица	Вид на свързаност	Период на свързаност
БНБ	Акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
Банка ДСК АД	Акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
Райфайзенбанк (България) ЕАД	Акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
Обединена Българска Банка АД	Акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
Сибанк АД	Дружество в група с акционер със значително влияние, влято в ОББ на 05.02.2018 г.	от 13.06.2017 г. до 05.02.2018 г.
ДСК Транс Секюрити ЕАД	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
ДСК Лизинг АД	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	2018 г. и 2017 г.
ДЗИ – Общо застраховане	Дружество в група с акционер със значително влияние	от 13.06.2017 г. до 05.02.2018 г.
ДЗИ – Животозастраховане	Дружество в група с акционер със значително влияние	от 13.06.2017 г. до 05.02.2018 г.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Общият размер на сделките със свързани лица, са както следва:

<i>Доставки от свързани лица:</i>	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
<i>Доставки на материални запаси от:</i>		
Акционери със значително влияние	68	28
	68	28
<i>Доставки на услуги от:</i>		
Акционери със значително влияние	73	79
Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	-	3
	73	82
	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
<i>Сключени застраховки с дружество в група с акционер със значително влияние:</i>		
- Сума на полици	9	2
- Признат разход за периода	10	6
<i>Продажби на свързани лица:</i>	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
<i>Продажби на услуги на:</i>		
Акционери със значително влияние	4,697	4,647
Дружество в група с акционер със значително влияние	9	76
Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	24	16
	4,730	4,739
	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
<i>Други продажби на:</i>		
Акционери със значително влияние	34	34
	34	34
	4,764	4,773

Основните оказани услуги от дружеството са свързани с обработка на ценни пратки, поддръжка на ATM устройства.

В състава на другите оказвани услуги се включват обичайно наем и съпътстващи услуги.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Приходите от лихви по депозитни и разплащателни сметки, начислени от акционери със значително влияние в полза на дружеството през 2018 г. са в размер на 2 х.лв. (2017 г.: 23 х.лв.).

В състава на паричните средства и еквиваленти са включени салда по депозитни и разплащателни сметки, водени при банките – акционери със значително влияние към 31.12.2018 г., които са в размер на 427 х.лв. (31.12.2017 г.: 6,292 х.лв.).

Разпределените и изплатени дивиденди през 2018 г. в полза на акционерите са в размер на 638 х.лв. (31.12.2017 г.: 956 х.лв.).

Разчети със свързани лица

Разчетните взаимоотношения със свързани лица са представени в Приложение № 14 и Приложение № 21.

Възнаграждение на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал оповестен в Приложение № 1.1. включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 253 х.лв. (2017 г.: 243 х.лв.).

25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структура на финансовите активи и пасиви на дружеството към 31 декември по категории е посочена по-долу.:

	Финансови активи по амортизирана стойност (МСФО 9) 31.12.2018 BGN '000	Кредити и вземания (МСС 39) 31.12.2017 BGN '000
Финансови активи		
Вземания от свързани лица (Приложение № 14)	545	498
Търговски вземания (Приложение № 15)	227	188
Други вземания (Приложение № 16)	40	48
Парични средства и парични еквиваленти (Приложение № 17)	6,654	6,559
	7,466	7,257

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Финансови пасиви	Финансови пасиви по амортизирана стойност (МСФО 9)	Кредити и задължения (МСС 39)
	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Търговски задължения (<i>Приложение № 21</i>)	48	69
	48	84

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, ценови риск, и риск от промяна на справедливата стойност), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството и в рамките на общите директиви и политика определена от акционерите. Съветът на директорите на дружеството е дефинирал основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата и съответно конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове като ценови, валутен, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти. Дружеството не работи с деривативни финансови инструменти.

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени, като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на дружеството или стойността на неговите инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозицията на пазарния риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта.

а. Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с местни доставчици и клиенти. Не е изложено на валутен риск, защото всички негови операции и сделки са

деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

б. Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото съгласно договорните отношения с клиентите/доставчиците, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара и защото те са специфични и за определен кръг клиенти/доставчици, при които има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са парични средства в брой и парични средства по депозитни и текущи банкови сметки; търговски и други краткосрочни вземания, в т.ч. краткосрочни вземания от свързани лица.

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми.

Политиката за управление на кредитния риск прилагана от дружеството изисква основно сключване на сделки и изпълнение на транзакции с клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените условия. Клиенти на дружеството са първокласни банки, в т.ч. и неговите акционери.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо от ръководството, съгласно установената политика и критерии на дружеството. Дружеството има разработена и внедрена корпоративна практика, която гарантира, че продажбите на услуги се извършват на клиенти с добра кредитна история. Обичайната събираемост на вземанията е в рамките на 30 дни

Дружеството е приело да използва матрица за провизиране на обезценки от очакваните кредитни загуби на търговските вземания. Последните са групирани в групи (портфейли) от различни сегменти клиенти, които имат сходни характеристики, вкл. за кредитен риск, (по тип и рейтинг на клиента – търговски банки и корпоративни клиенти).

За всеки отделен портфейл се разработва отделна матрица. Заложените във всяка матрица проценти се определят на дните на просрочие, миграционни коефициенти, отразяващи вероятностите едно вземане да прогресира в своето просрочие до зоната на икономическата загуба, и процента на крайната загуба. Обичайно, дружеството приема, че датата на икономическата загуба от несъбираемост възниква след 90 дни от първия ден на просрочие. Самите проценти се изчисляват първоначално на бази исторически данни, наблюдавани от дружеството, за период поне от 3 години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително, те се коригират чрез включване на възможни ефекти от влиянието на прогнози

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

за макрофактори, когато и за които е установена статистическа корелация, че изменението в тяхното поведение може да окаже съществено влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Допълнително, тези провизионни матрици са и ще са в процес на доизграждане и адептиране през 2018 г. и през 2019 г., доколкото исторически събираемостта на вземанията, които са и с изключително кратка срочност, остава 100 %. Също така анализът на ръководството за ефектите на прогнозите за развитието на българската и световна икономика за следващата 2019 г. по-скоро води до заключението, че не се очаква промяна в размера на очакваните кредитни загуби за следващите 12 месеца от датата на финансовия отчет.

Паричните операции са ограничени до няколко първокласни банки (Приложение № 17) с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Дружество измерва кредитният риск на паричните средства в банки чрез кредитния рейтинг на банката – контрагент, като е приело, че финансови инструменти с определен външен „инвестиционен кредитен рейтинг“ имат нисък кредитен риск. Обичайно то работи с банки, които имат такъв рейтинг. За тези инструменти то изчислява 12 месечни очаквани кредитни загуби. Банки с рейтинг под инвестиционния кредитен рейтинг се приема, че е налице значително нарастване на кредитния риск.

За определяне на кредитен рейтинг и вероятността от неизпълнение дружеството използва информация от външна рейтингова агенция - Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg, чиято методология е утвърдена и съвместима в световен и европейски мащаб. На базата на рейтинга, то прилага и референтните за този рейтинг PD (вероятности за неизпълнение). Очакваните кредитни загуби се изчисляват като се прилагат така установените PD и LGD (загуби при неизпълнение), изчислени като са приспаднати стойностите на гарантирани и/или застраховани суми.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Дружеството регулярно анализира макроикономическите показатели на страната и стопанската среда, в която неговите клиенти оперират и преразглежда оценката си относно потенциалното влияние върху неговата дейност при възможни промени в ключови индикатори, които наблюдава.

Дружеството има концентрация на търговски вземания от клиенти и от свързани предприятия (контрагенти с над 5% от общия размер на вземанията), както следва:

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

	31.12.2018	31.12.2017
Свързано предприятие 1	27%	25%
Свързано предприятие 2	23%	23%
Свързано предприятие 3	15%	19%
Клиент 1	8%	8%
Клиент 2	5%	4%

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, включително чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения, постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на дружеството.

Управлението на този риск се извършва съгласно утвърдените вътрешни процедури за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от главния счетоводител за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите активи и пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на финансовия отчет. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Матуритетен анализ

31 декември 2018	<i>на</i>					Общо
	виждане	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12 м.	
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови активи						
Вземания от свързани лица	-	545	-	-	-	545
Търговски вземания	-	227	-	-	-	227
Други вземания	-	25	-	-	15	40
Парични средства и парични еквиваленти	6,654	-	-	-	-	6,654
	6,654	797	-	-	15	7,466

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Финансови пасиви

Търговски задължения	-	48	-	-	-	48
	-	48	-	-	-	48

31 декември 2017	<i>на</i>					
	<i>виждане</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>1-3 м.</i>	<i>3-6 м.</i>	<i>6-12 м.</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Финансови активи						
Вземания от свързани лица	-	498	-	-	-	498
Търговски вземания	-	188	-	-	-	188
Други вземания	-	33	-	-	15	48
Парични средства и парични еквиваленти	1,455	1,802	2,102	1,201	-	6,560
	1,455	2,521	2,102	1,201	15	7,294

Финансови пасиви

Търговски задължения	-	69	-	-	-	69
	-	69	-	-	-	69

Риск на лихвоносни парични потоци

Като цяло дружеството няма значителни лихвоносни активи, с изключение на паричните средства и еквиваленти. Затова приходите и входящите оперативни парични потоци са условно независими от промените в пазарните лихвени равнища. Текущият контрол за лихвоносните активи се изпълнява от главния счетоводител на дружеството чрез анализ на лихвените равнища по депозитните и разплащателните сметки и договаряне на нови лихвени проценти, в зависимост от пазарните промени. По отношение на паричните средства се следят приходите от лихви и пазарните лихвени нива.

Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите краткосрочни търговски и други задължения, доколкото обичайно същите са безлихвени.

31 декември 2018 г.

	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Финансови активи			
Вземания от свързани лица	-	545	545
Търговски вземания	-	227	227
Други вземания	-	40	40
Парични средства и парични еквиваленти	-	6,654	6,654
	-	7,466	7,466

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

Финансови пасиви

Търговски задължения	-	48	48
	-	48	48

31 декември 2017 г.

	<i>с</i> <i>фиксиран</i> <i>лихвен %</i> <i>BGN'000</i>	<i>безлихвени</i> <i>BGN'000</i>	<i>Общо</i> <i>BGN'000</i>
Финансови активи			
Вземания от свързани лица	-	498	498
Търговски вземания	-	188	188
Други вземания	-	48	48
Парични средства и парични еквиваленти	6,293	266	6,559
	6,293	1,000	7,293
Финансови пасиви			
Търговски задължения	-	69	69
	-	69	69

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства. Ръководството и акционерите на дружеството регулярно преразглеждат предприетите мерки за възвръщаемост на инвестираните средства, в т.ч. осигуряване от страна на акционерите на увеличение на обемите на дейността чрез използване на предоставяните от него услуги; оптимизация на разходите за дейността; и текущо преразглеждане на инвестиционната програма.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост:

	2018	2017
Собствен капитал / Пасиви	20.3	20.3
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	9.8	9.8

Информация за паричните средства, капитала и задълженията, се намира в Приложения № 17, 18 и 21.

Справедливи стойности

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. В повечето

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

случаи, обаче, по отношение на търговските вземания и задължения и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и пасиви или чрез тяхното цялостно обратно изплащане, или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Притежаваните от дружеството финансови активи са краткосрочни по своята същност (предимно парични средства по разплащателни и депозитни сметки в банки, търговски вземания от свързани лица), поради което се приема, че балансовата им стойност е равна на тяхната справедлива стойност.

Притежаваните от дружеството финансови пасиви са основно краткосрочни по своята същност и представляват търговски задължения и дружеството не разполага със задължения, които да са с дългосрочен характер и да са с фиксирани лихвени нива, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

26. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Задължения по оперативен лизинг

Към 31 декември дружеството има сключени договори за наем на сгради от акционер със значително влияние, по които очакваните наемни плащания, са както следва:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
В рамките на една година	35	35
В рамките от една до три години	9	44
	44	79

27. ЕФЕКТИ ОТ ПЪРВОНАЧАЛНО ПРИЛАГАНЕ НА МСФО 9

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е довело до промени, които оказват влияние върху счетоводната политика, въвеждайки нова концепция относно класификацията на финансовите активи на дружеството под формата на вземанията от свързани лица, търговските вземания, паричните средства, както и за определяне на тяхната провизия за обезценка от

кредитни загуби. Тези промени, обаче, не са оказали съществен ефект върху стойностите на финансовите активи и пасивите при приложението на стандарта за първи път към 01.01.2018 г.

Прекласификация на финансовите активи и пасиви от групи по МСС39 в групи по МСФО9

На 01.01. 2018 г., ръководството на дружеството е направило оценка на бизнес моделите, в които са ангажирани отделните финансови активи и пасиви, държани от дружеството и е направило нова класификация на финансовите си инструменти вече в съответните категории съгласно МСФО 9. Ефектите от направените рекласификации на 1 януари 2018 г. спрямо категориите за оценяване в МСС 39 са следните:

	МСФО 9		МСС 39	
	Класификация	Последваща оценка	Класификация	Последваща оценка
<i>Финансови активи</i>				
Търговски вземания	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност
Парични средства и парични еквиваленти	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност
<i>Финансови пасиви</i>				
Търговски и други задължения	Финансови пасиви по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и задължения	Амортизирана стойност

Изчисляване и признаване на очаквани кредитни загуби в началното салдо на неразпределената печалба на 01.01.2018 г.

На база на направените анализи за историческото поведение на търговските вземания през последните три години, които показват 100% събираемост в рамките на 30-45 дни, както и за корелация на поведението на вземанията и ключови макропоказатели, прогнозите за 2018-2019 г., ръководството е определило, че очаквани кредитни загуби за търговските вземания, вкл. от свързани лица, се доближават до нула. При паричните средства и еквиваленти резултатите от анализите са аналогични, базирайки се на рейтингите на обслужващите банки и рефериращите на тях PD.

На това основание дружеството не е признало провизия за обезценки за очаквани кредитни загуби както към 01.01.2018 г.

28. ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА МСФО 16 Лизинг

Стандартът е издаден и в сила от 1 януари 2019 г., но не е приет за по-ранно прилагане от дружеството. Оценката на дружеството за ефекта от предстоящото приложение на стандарта е представена по-долу.

Естество на промяната

МСФО 16 *Лизинг* е новият стандарт за третиране на лизинговите договори. Той заменя МСС 17 *Лизинги* и свързаните с него ПКР и КРМСФО.

МСФО16 установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга както при лизингодателите, така и при лизингополучателите.

Най-значителни са промените за отчетността на лизингополучателите.

Отчитане при лизингополучателя

МСФО 16 установява лизингополучателите да отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, по подобие на отчитането на финансовия лизинг по МСС17.

Съгласно новия стандарт един договор съдържа лизинг, ако той прехвърля правото да се контролира ползването на даден идентифициран актив за определен период от време срещу възнаграждение. На датата на стартирането на лизинга, лизингополучателят признава актив, под формата на „правото на ползване“ на отдадения базов актив, и финансов пасив, представляващ настоящата стойност на задължението за плащане на лизинговите суми.

Стандартът допуска две облекчаващи изключения: а) лизингови договори с кратък срок (до 12 м.) и/или б) с ниска стойност. Ако лизингополучателите изберат да ползват облекченията на стандарта за лизингови договори с кратък срок и/или на ниска стойност, то лизинговите плащания, свързани с тези договори следва да се отчитат като текущи разходи на линеен принцип през периода на договора или на друга систематична база, аналогично на правилата за отчитането на оперативен лизинг по МСС 17.

Лизингополучателите ще признават отделно разходи за лихви по лизинговото задължение и респ. разходи за амортизация – за актива: “право на ползване”. Допълнително, те ще трябва да отчитат преоценка на лизинговото задължение при настъпване на определени събития (като например, промени в условията на лизинговия договор, промени в бъдещите лизингови плащания поради промени в определени величини (индекс, процент и др.под.), които се използват при изчислението на лизинговите плащания). В тези случаи лизингополучателите признават промените като корекция на пасива по лизинговото задължение и на правото за ползване на актива.

Отчитане при лизингодателя

МСФО 16 не променя съществено счетоводното отчитане на лизинга за лизингодателите. Те ще продължат да класифицират всеки лизингов договор като финансов или оперативен, прилагайки на практика правила аналогични на тези на МСС 17, които са по същество прехвърлени и в новия МСФО 16.

Ефект

Дружеството е прегледало и анализирано всички лизингови споразумения, в светлината на изискванията на новия МСФО 16. Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател.

Към 31.12.2018 г. то има неотменими ангажименти по 4 бр. договори за оперативен лизинг в размер на 161 х. лв. и режийни разходи свързани с наемите в размер на 35 х.лв. (Приложение №6). Според приблизителната оценка на дружеството 126 х. лв. от тези задължения са свързани с плащания по лизингови договори с кратък срок, които ще продължат да се признават по линеен метод като текущ разход в печалбата или загубата.

Ефектите от промяната на счетоводната политика поради въвеждането на МСФО16 са:

а) Дружеството очаква да признае активи "право на ползване" приблизително за 138 х.лв. на 1 януари 2019 г. и съответно задължения по лизинг в размер на 138 х.лв. (след направени корекции за авансово платени или начислени лизингови плащания, свързани със съответните лизингови договори, признати към 31.12.2018 г.);

б) Текущите нетни активи на дружеството ще намалеят с 31 х.лв., дължащо се на представянето на част от задълженията по лизинг като текущи задължения.

в) Дружеството очаква нетната печалба за 2019 г. да се понижи приблизително с 2 х.лв., в резултат от прилагането на новия стандарт.

г) Наблюдаваният от него показател EBITDA се очаква да се повиши с около 37 х.лв., поради отчитането на разходите за лизинг като разходи за амортизация на актива "право на ползване" и разходи за лихви на задължението по лизинг.

д) Нетните парични потоци от оперативна дейност ще се увеличат, а нетните парични потоци от финансова дейност ще се намалят приблизително с 35 х.лв., тъй като плащанията за главници по договорите за лизинг ще се отчитат изцяло към финансовата дейност.

Дата на прилагане

МСФО16 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г. Дружеството е решило да не го прилага по-рано. То е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1.01.2019 г. Сравнителните данни за годината (2018 г.), предшестваща първоначалното прилагане няма да бъдат преизчислявани.

Дружеството ще оцени активите “право на ползване” на всички лизингови договори по сума, равна на задълженията по лизинги, коригирана със сумата на всички авансово платени или начислени лизингови плащания, признати непосредствено преди датата на първоначално прилагане.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2018 година и отчета за всеобхватния доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2018 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо

предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

– оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

АФА ООД
Одиторско дружество

Валя Йорданова Йорданова
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Валентина Тодорова Бранкова
Регистриран одитор, отговорен за одита

5 февруари 2019 година
ул. "Оборище" 38
гр. София 1504, България